

עין משפט
נר מצוה

יז:

מים אחרונים חובה. עכשיו לא נהגו צמים אחרונים דאין מלח סדומית מנזי ציינו אי נמי לפי שאין אנו רגילים לטבול אמצעותינו במלח אחר אכילה: **וְאֵת אֲבִסְנִיא דְּמַאי**. פ"ה וישראלים הם מיהו צירושלמי איכא פלוגתא דאיכא דמוקי לה צנכרים ואפ"ה אינטריך לאשמועינן דמאכילין אותם דמאי דטבול אסור צנהלא ^ט ובדמאי הקילו:

אמר רב הונא תנא בית שמאי

אומרים. לא שייך כאן להקשות וכי טעמא דב"ש אתא לאשמועינן דקמ"ל דאי משכחת גמא דאמר אין מאכילין לא תיחוש לה דב"ש הוא וכה"ג אמרי' צפרק צמרא דיצמות (דף קכב):

אל תפנו אל האובות **הבי נמי ד"א** ^לק.י. וא"ת אין הכי נמי דהא לאו שאין צו מעשה הוא וי"ל דפרין למ"ד לוקין עליו אי נמי עקימת שפתיו הוי מעשה: **לאו** שניתן **לאזהרת מיתת ב"ד**. פ"ה ^א כמו אל יוציא הוא ונפקא לן הולאה מרשות לרשות מינה ומשני אל יאכ כמיצ

ואין כאן לשון הולאת משוי וקשה לפי מה נריך כלל להזכיר דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד כיון דמקשה מכח דבעי למימר דלתי קרא להולאה ולא לתחומין ועוד מה מקשה ר' יונתן והא ר' עקיבא ס"ל ^ט תחומין דאורייתא ונפקא ליה צמי שהולאיו (לקמן דף נה). מאל יאכ ואם צא ר' יונתן לומר דמסתבר כמ"ד

דרצנן על זה לא היה חולק רצ אשי דהא צכל דוכתא פשיטא ליה להש"ס דעירובי תחומין דרבנן כדאמר צפרק צכל מערבין (סס דף ה.): דא"ל רצא לרצ נחמן מאן האי תנא דאפילו דדרבנן לית ליה צרייה וצפרק מי שהולאיו (סס דף מו). א"ל רצא לאצני מכדי עירובי תחומין דרבנן מה לי יחיד צמקוס רצים כו' ועוד דמשמע צכל דוכתא דהולאה כמיצ ציה צצבת דצברי' כי"ל לו"לן (פסחים דף פה:): אמרי' המוציא צצר פסח מצצורה לחצורה אינו חייב עד שיניח הולאה כמיצ ציה צצבת ולא מניינו לשון הולאה צצבת אלא מהאי קרא דאל יאכ איש וצפרק קמא דהוריות (דף ד.). יש ספרים דגרסי צהידא והא הולאה כמיצ ^ט אל יאכ איש ממקומו ונראה לפסד דצין ר' יונתן וצין רב אשי נפקא להו הולאה מאל יאכ כדמשמע צכל מקוס והכי משמע פשטי' דקרא שאל יאכ צצבת עס כלוי ללקוט את המנן כדרך שעושין צחול וצצר ר' יונתן אפי' למ"ד תחומין דאורייתא לא לקי דכיון דמהאי קרא נמי נפקא לן איסור הולאה דהוי מיתת צ"ד ורב אשי משני מהי כמיצ אל יוציא דהוי עיקר קרא צהולאה דלא ודאי לא היו לוקין עליו אע"ג דלתחומין נמי אתי אל יאכ כמיצ וכיון דעיקרו צלשון יציאה לוקין עליו אע"ג דאתי

נמי לאיסור הולאה ואע"ג דהולאה נפקא לן צריש הזורק (שבת דף יז:): מויכלא העס מהציא אינטריך תרי קראי חד להולאת עני וחד להולאת צעל הצית ומשום דהולאה מלאכה גרועה היא אינטריך תרי קראי צפרישית צצבת (דף ג. ד"ה פשט) והא דמשמע הכא דאי הוה עיקר קרא צהולאה כמו בתחומין לא הוה לקי לכולי עלמא אע"ג דבתחומין ליכא מיתה וצמרוצה (צ"ק דף עד:): גצי עדים שהוכתשו צנפס ולצסוף הוומו משמע דלוקין למאן דלמר אין נהרגים משום דלא חשיב לאו שניתן לאזהרת מיתת צית דין ושם מפושר:

עושין ארבעה דיומדין. והא דלמר לעיל (דף טו:): הכי דהואיל ואיכא צכל זד אמה מכאן ואמה מכאן חשיב פסח:

וארבעה פשוטין. וליכא למימר הכא דאתי אורלא דהאי גיסא דהאי גיסא ומצטלי ליה דלגצי עולי רגלים הקילו ^י (ו) ואוקומא דאדאורייתא: [ואפשר דדוקא צפשוטין דחצי' אמה לא אמרי' מדאורי' דלא אתי אורלא ומצטל ליה דהא גצי עמודי התמר פירש צריש מפ' דלמי אורלא ומצטל להו מדאורי'. מ"ן] **וּבִינֵיהֶן** כמלא שתי רבקות. לא סגי צהך פלוגתא ואנטריך דלעיל דמהי פשוטין לר"מ ולא אמרי' אתי אורלא ומצטל ליה. מ"ן:]

להי דיומדין, דיו עמודין, שני עמודים (שם ד:): עמוד אחד נראה כשנים שעשאו כמחצ צוטה אחד ממחיתיו לדרוס ואחד למעבד די עבד ד' דיומדין להי הפאות יש לכל מחציה ב' אמות עומד אמה

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

דאים ליה קוצרין. שיש לו יורשין: **צאיסרטיא.** דרך צבושה: מפניהו. ואי סלקא דעתך קנה מקומו היכי מני למשקליה מהתם: **צמא מוטל על המיזר.** שמוצב צרוצב הדרך ממזיזר למזיזר מתוך שניתן רשות לפנותו מפני כהנים ועושי טהרות שלא יאהילו עליו

מפניהו לכל רוח שירצה: **שמלא**

סדומים יש כו'. ולמור רצנן (צרכות

דף מ.). אחר כל אכילתך אכול מלח ומשום מלח שטבול צו אכצצו מיקנו מים אחרונים: כי קורטא **צבורא.** צבור מלח יש מעט מאותו מלח מאי. מדד מלח לחמרים נריך ליטול ידיו או לא: כל שכן. דלריי: **אכסניא.** חיל הצא לנלך ישראל להלחם על אוציהם וישראלים הם: דמאי. ספק מעושר ספק אינו מעושר דרוב עמי הארץ מעשירין הן וחומרם דרבנן היא וגצי הך אקילו רצנן: לוקין על עירובי תחומין. דכתיב ^ט אל יאכ איש ממקומו ומהכא ילפינן תחומין צפ' מי שהולאיו (לקמן דף נה.). (שפחל): לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא. דס"ד אל יוציא הוא ונפקא לן הולאה מרשות לרשות מיניה וההיא אכ מלאכה היא וממיתין עליה: וכל לאו שניתן לאזהרת. שלא יעשה כן שמתחייב עליו מיתת צ"ד אין לוקין עליו אפי' לא התרו צו למיתה והתרו צו למלקות דהשתא לא מיקטיל אפי' הכי לא לקי דלאזהרת מיתה נימן ולא למלקות: אל יאכ כמיצ. ואין כאן לשון הולאת משוי:

הדרן עלך מבוי שהוא גבוה
עושין פסין לציראות. צצרות עזמן הרצים וציראות עשרה רשות היחיד הן שעומקים עשרה ואין יכול למלאות מהן ועושים פסין אלו להכין להן היקף שיהו הפסין הללו עושין את צצציות הצור רשות היחיד וימלא ויוציא ויניח שם ומיכנס צהמתו וישקנה: **דיומדין.** עמודין הנראין כשנים שעשוי כמחצ שלנו וכשנועזו צקרקע לפאת דרומית מערבית נוטה ^ט דופנו אחד למזרח ^י ולידו אחד לצפון ^י והשני לפאת מערבית צפונית נוטה ליידו אחד למזרח ^י ולידו אחד לדרום ^י וכשנותן ארצעתן להי הפילאות נמצא לכל רוח צ' אמות דופן אמה כנגד אמה והריוח צינתיס: **פשוטין.** צאמצע נותן לכל רוח לוח רחצה אמה. וצגמרא ^ט מפירש צאיח צור צעי ר' מאיר פשוטין דהא מודה ר' מאיר שיכול להניח י' אמות ריוח צינתיס כדמפרש דלוי: **וצינתיס** שני צצקוס וכו'. והיינו עשר אמות כדמפרש צגמרא ^י וכן: ואם פחות כ"ש שהוא יפה: **קשויות.** מומרא הוא למעט מריות צציתנים: **ולא מוסרו.** צגמרא ^י ויט. פריך היינו קשורות: **אחם נגננס ואחם יולאם.**

קולא הוא דלא צעינן עשר מומונצמות אלא שוחקות: **מוסר להקריב.** פסיס לצאר ולעשות ההיקף קצר: **וצלנד שפאם.** משפת הצבאר עד צין הפסין כדי ראהש של פרה אצל צאר מהכי לא דילמא ממשיך אחר פרתו ומשיק לדיוולא חוץ למחילא וקא מפיק מרשות היחיד לרשות הרצים:

רשות היחיד הן שעומקים עשרה ואין יכול למלאות מהן ועושים פסין אלו להכין להן היקף שיהו הפסין הללו עושין את צצציות הצור רשות היחיד וימלא ויוציא ויניח שם ומיכנס צהמתו וישקנה: **דיומדין.** עמודין הנראין כשנים שעשוי כמחצ שלנו וכשנועזו צקרקע לפאת דרומית מערבית נוטה ^ט דופנו אחד למזרח ^י ולידו אחד לצפון ^י והשני לפאת מערבית צפונית נוטה ליידו אחד למזרח ^י ולידו אחד לדרום ^י וכשנותן ארצעתן להי הפילאות נמצא לכל רוח צ' אמות דופן אמה כנגד אמה והריוח צינתיס: **פשוטין.** צאמצע נותן לכל רוח לוח רחצה אמה. וצגמרא ^ט מפירש צאיח צור צעי ר' מאיר פשוטין דהא מודה ר' מאיר שיכול להניח י' אמות ריוח צינתיס כדמפרש דלוי: **וצינתיס** שני צצקוס וכו'. והיינו עשר אמות כדמפרש צגמרא ^י וכן: ואם פחות כ"ש שהוא יפה: **קשויות.** מומרא הוא למעט מריות צציתנים: **ולא מוסרו.** צגמרא ^י ויט. פריך היינו קשורות: **אחם נגננס ואחם יולאם.**

קולא הוא דלא צעינן עשר מומונצמות אלא שוחקות: **מוסר להקריב.** פסיס לצאר ולעשות ההיקף קצר: **וצלנד שפאם.** משפת הצבאר עד צין הפסין כדי ראהש של פרה אצל צאר מהכי לא דילמא ממשיך אחר פרתו ומשיק לדיוולא חוץ למחילא וקא מפיק מרשות היחיד לרשות הרצים:

להרחיק
הדרן עלך מבוי
עושין פסין לציראות. צצרות עזמן הרצים וציראות עשרה רשות היחיד הן שעומקים עשרה ואין יכול למלאות מהן ועושים פסין אלו להכין להן היקף שיהו הפסין הללו עושין את צצציות הצור רשות היחיד וימלא ויוציא ויניח שם ומיכנס צהמתו וישקנה: **דיומדין.** עמודין הנראין כשנים שעשוי כמחצ שלנו וכשנועזו צקרקע לפאת דרומית מערבית נוטה ^ט דופנו אחד למזרח ^י ולידו אחד לצפון ^י והשני לפאת מערבית צפונית נוטה ליידו אחד למזרח ^י ולידו אחד לדרום ^י וכשנותן ארצעתן להי הפילאות נמצא לכל רוח צ' אמות דופן אמה כנגד אמה והריוח צינתיס: **פשוטין.** צאמצע נותן לכל רוח לוח רחצה אמה. וצגמרא ^ט מפירש צאיח צור צעי ר' מאיר פשוטין דהא מודה ר' מאיר שיכול להניח י' אמות ריוח צינתיס כדמפרש דלוי: **וצינתיס** שני צצקוס וכו'. והיינו עשר אמות כדמפרש צגמרא ^י וכן: ואם פחות כ"ש שהוא יפה: **קשויות.** מומרא הוא למעט מריות צציתנים: **ולא מוסרו.** צגמרא ^י ויט. פריך היינו קשורות: **אחם נגננס ואחם יולאם.**

קולא הוא דלא צעינן עשר מומונצמות אלא שוחקות: **מוסר להקריב.** פסיס לצאר ולעשות ההיקף קצר: **וצלנד שפאם.** משפת הצבאר עד צין הפסין כדי ראהש של פרה אצל צאר מהכי לא דילמא ממשיך אחר פרתו ומשיק לדיוולא חוץ למחילא וקא מפיק מרשות היחיד לרשות הרצים:

רשות היחיד הן שעומקים עשרה ואין יכול למלאות מהן ועושים פסין אלו להכין להן היקף שיהו הפסין הללו עושין את צצציות הצור רשות היחיד וימלא ויוציא ויניח שם ומיכנס צהמתו וישקנה: **דיומדין.** עמודין הנראין כשנים שעשוי כמחצ שלנו וכשנועזו צקרקע לפאת דרומית מערבית נוטה ^ט דופנו אחד למזרח ^י ולידו אחד לצפון ^י והשני לפאת מערבית צפונית נוטה ליידו אחד למזרח ^י ולידו אחד לדרום ^י וכשנותן ארצעתן להי הפילאות נמצא לכל רוח צ' אמות דופן אמה כנגד אמה והריוח צינתיס: **פשוטין.** צאמצע נותן לכל רוח לוח רחצה אמה. וצגמרא ^ט מפירש צאיח צור צעי ר' מאיר פשוטין דהא מודה ר' מאיר שיכול להניח י' אמות ריוח צינתיס כדמפרש דלוי: **וצינתיס** שני צצקוס וכו'. והיינו עשר אמות כדמפרש צגמרא ^י וכן: ואם פחות כ"ש שהוא יפה: **קשויות.** מומרא הוא למעט מריות צציתנים: **ולא מוסרו.** צגמרא ^י ויט. פריך היינו קשורות: **אחם נגננס ואחם יולאם.**

מסורת הש"ס

(א) יצמות פט: מזר מג.
(ב) צ"ק פא: (א, שם, ד) חולין קה: [נע"ש צמבאל צבס רב יהודה צרי דרצ חילא ועי' מוס' חולין קה. ד"ה מים ראשונים גרסו הכא אכל מים אחרונים חובה דלמר וכו' (ט) צרכות מו. צבת קס: דמאי פ"ג מ"א לקמן לה. פסחים לה: סוכה לה: (י) ס"א ובי לוקין על לאו של צציתה, (י) צצבת קנד. צ"ק עד: סנהדר' פו: מכות יג: שבושט דל. (ח) וצ"ל ארבע ארבע קשורות, (ט) צצמות וכו', (י) צ"ל למערב, (י) צ"ל לדרוס, (י) צ"ל למערב, (מ) צ"ל לצפון. צ"א צפ"ה הייריהומתן, (א) [לקמן יט: (ב) ונע' מוס' צרכות מו. ד"ה ומאכילין, (ע) וסוטה מ: (פ) [לצנינו הגיר' לא מוילאו מלא כו',

הגהות הב"ח

(א) גמ' מפניהו לכל רוח שירצה. צ"ב ונע' סנהדרין דף מ"ז ע"ב: (ב) רש"י ד"ה דיומדין וכו' נוטה צידו אחד למזרח: (ג) תוס' ד"ה לאו שניתן וכו' פ"ה דס"ד אל יוציא הוא: (ד) תוס' ד"ה וארבעה וכו' דברי עולי רגלים הקילו ואוקומה דאדאורייתא:

גליון הש"ס

גמ' אלא בפתה דבתי' אל תפנו אל האובות. בם' הסנות להצמנים ל"ת י הגירס' כאן אל תפנו אל האלילים: ובגמ' וירחבן ששה ועיובין כו'. עיין סוכה דף ד' ע"ב מדר"ה דיומד:

מוסף רש"י

מוטל בסרטיא. רשות הרצים ע"ז אמה (צ"ק פא:). שדה בור. מכאן לפרטיא, ושדה ביר. מכאן ניר חרוש ולא וצוט (שם). מפניהו: דאי אלמא לא קיה מקומן, דאי קיה מקומן מני צעל השדה של ימין ושל שמאל לעצותיה (שם). בבמה מוטל על המיצר. מוטל צבוצב הדרך ועוברין ומאחילין עליו עושי טהרות ומעטאות (שם). שמהל סדומית יש כו'. ואמרו חכמים על כל אכילתך אכול מלח, וכיון דנעב צמלא כי דהר יסיב ידו אשניס סממא להו, ולפיך נריך לנעל (חולין קה:). כייל מיליחא. מדד מלח, כמו (שמות טו) וימדדו צעומר צמרוס וכלו צעומלם (חולין שם). מאכילין את העניים בדמאי. מנין לטקוחם מעס הארץ ספק עשין ספק לא עשין (ברכות מו) לא אפרוהו עליהם מפני אפרים לחור על פסח עמי הארץ וסמכו על עירוב עמי הארץ מעשירין (שבת קכב) וחומרם צעלמא הוא שהעמדו צספק טבול וגצי עניים ואכסניא לא העמידו דצריהם (סוכה לה: וכו' צ"י ברבות שם). ואת האכסניא. חיליות מלצי ישראל המוטעין על צמי העיירות לוקין להנין עליהם מחזיקין וישראלים הן והרי הן כעניים הואיל ואין מקומן (פסחים לה: וכו' צ"י ברבות שם ושבת קכב: ולקשון לא: וסוכה שם).

הדרן עלך מבוי
עושין פסין לציראות. דהתרו חכמים מפושר עולי הרצים לעשות מצירות צצרות הרצים פסין ארבעה כמו דיומדין, ורואין צאליי יש מחילה מזה לזה ומלאה הצור מוקף מחילות וממלאין ממוכה לתוך המחלם (סוכה ז: וכו' צ"י שם ב.). דיומדין. על שם שיש לכל אחד שמי מחילות קרי מכאן ואמה מכאן (עיריל טז:).